

Social- och hälsovårdsministeriets anvisning om tillfälliga undantag vid tillämpning av vissa bestämmelser i semesterlagen, arbetstidslagen och arbetsavtalslagen på personal som arbetar inom hälso- och sjukvården och socialväsendet

I enlighet med statsrådets beslut av den 16 mars 2020 råder det i Finland sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 5 punkten i beredskapslagen. Regeringen utfärdade den 17 mars 2020 en förordning om ibruktagning av beredskapslagen. Den 17 mars 2020 utfärdade statsrådet med stöd av beredskapslagen en förordning om tillfälliga undantag vid tillämpning av vissa bestämmelser i semesterlagen, arbetstidslagen och arbetsavtalslagen. Förordningen är i kraft till den 13 april 2020.

Regeringen utfärdade den 31 mars 2020 en förordning om fortsatt utövning av befogenheter i enlighet med 86, 88, 93, 94 och 109 § i beredskapslagen. Enligt 4 § i ibruktagningsförordningen kan bestämmelsen i 93 § 2 mom. i beredskapslagen som gäller avvikelse från arbetstidslagens (872/2019) bestämmelser om vilotider och övertidsarbete och från semesterlagens (162/2005) bestämmelser om givande av semester i hälso- och sjukvården, socialväsendet, räddningsväsendet, nödcentralernas verksamhet och i polisväsendet tillämpas i hela Finland.

Den 6 april 2020 utfärdade statsrådet med stöd av beredskapslagen en förordning om tillfälliga undantag vid tillämpning av vissa bestämmelser i semesterlagen, arbetstidslagen och arbetsavtalslagen. Förordningen tillämpas på arbetstagare, tjänstemän och tjänsteinnehavare. I 2 § i förordningen föreskrivs det om undantag från de bestämmelser om semester som finns i semesterlagen och i de arbetskollektivavtalsbestämmelser som baserar sig på 30 § i semesterlagen. Enligt 3 § i förordningen får arbetsgivaren avvika från arbetstidslagens bestämmelser om vilotider och övertidsarbete trots det som bestäms i arbetstidslagen och i de arbetskollektivavtal som baserar sig på 34 § i arbetstidslagen. Förordningen tillämpas också på tjänstekollektivavtal. Förordningen är i kraft till den 13 maj 2020.

Syftet med förordningen är att säkerställa en tillräcklig personalstyrka under virusepidemin för att man ska kunna trygga en tillräcklig funktionsförmåga inom social- och hälsovården. Arbetsgivaren får vid behov avbryta arbetstagarens semester eller flytta tidpunkten för semestern, avvika från skyldigheten att inhämta arbetstagarens samtycke till övertidsarbete samt avvika från bestämmelserna om vilotider.

Om det krävs på grund av coronavirusepidemin får de undantag som förordningen möjliggör tillämpas på personalen inom både den offentliga och privata sektorn.

I bilagan finns en förteckning över de hälso-, sjukvårds- och socialvårdstjänster och stödtjänster i direkt anslutning till dem vilka med säkerhet hör till de tjänster där de ovannämnda undantagsbestämmelserna får tillämpas på personalen om coronavirusepidemin kräver det. Förteckningen är inte uttömmande.

Med personal som arbetar inom hälso- och sjukvården avses i förordningen yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och personer som uppfyller de föreskrivna kraven för att få sköta en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter så som det bestäms i lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (L 559/1994; F 564/1994). Yrkesutbildade

personer är till exempel läkare, tandläkare, sjukskötare, hälsovårdare, laboratorieskötare, fysioterapeuter, röntgenskötare, provisorer, farmaceuter och närvårdare.

Enligt 3 § i socialvårdslagen tillhandahålls socialservice av yrkesutbildade personer inom socialvården samt annan personal som deltar i klientarbetet.

Med yrkesutbildade personer inom socialvården avses yrkesutbildade personer enligt lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom socialvården (L 817/2015; F 153/2016), så som socialvårdare, socionomer, geronomer och rehabiliteringsledare samt närvårdare och sådana hemvårdare och vårdare av utvecklingshämmande som avlagt en examen på skolnivå som föregått närvårdarexamen. I 12 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården föreskrivs det om personer som tillfälligt kan vara verksamma i yrket som legitimerade yrkesutbildade personer. Inom socialvården arbetar det också många andra yrkesutbildade personer som inte hör till de yrkesutbildade personer som avses i lagen eller förordningen om yrkesutbildade personer inom socialvården, men deras arbetsuppgifter anknyter direkt till klientarbetet eller är viktiga för tjänsternas kvalitet av andra skäl. Även på dessa yrkesgrupper kan man när det krävs på grund av coronavirusepidemin tillämpa undantagsåtgärderna gällande arbetstider och semestrar.

I social- och hälsovårdens verksamhetsenheter arbetar dessutom andra yrkesutbildade personer som inte hör till de yrkesutbildade personer som avses i lagstiftningen. Där arbetar till exempel personer som sörjer för anstaltsvården, logistiken, tvättinrättnings servicen, instrumentvården, den tekniska servicen, mathållningen, transportererna av patientmat, säkerhetstjänsterna och IT-stödet, vilka är viktiga med tanke på tjänsternas kvalitet och klienternas och patienternas säkerhet. Personer som inte är yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården finns också inom olika uppgifter som hör till läkemedelsförsörjningen. Även på personer inom de uppgifter som nämns ovan får undantagsåtgärderna tillämpas i fråga om arbetstider och semestrar om det krävs på grund av coronaepidemin.

Social- och hälsovårdsministeriet betonar att införandet av de undantagsåtgärder som föreskrivs i förordningen förutsätter att åtgärderna behövs på grund av coronavirusepidemin, och att åtgärderna inte äventyrar säkerheten i arbetet eller arbetstagarens hälsa. Vid avvikelser från bestämmelserna om vilotider och övertidsarbete och från bestämmelserna i arbets- och tjänstekollektivavtalen bör man sörja för att arbetsbelastningen fördelas jämnt och att arbetstagarna har möjlighet att återhämta sig efter arbetet. Dessutom förutsätts att arbetsgivaren till arbetstagarnas förfogande ställer pausutrymmen, viloutrymmen, socialutrymmen och matförsörjning som lämpar sig för vila och avkoppling. Befogenheterna får utövas endast om situationen inte kan hanteras med normala befogenheter.

Tabell 1. Hälso- och sjukvårdstjänster

Hälso- och sjukvårdstjänster
Intensivvård
Jourvård
Operativ vård och dagkirurgiska enheter
Anestesivård
Förlossningsvård
Avdelningsvård
Hemsjukhusverksamhet
Hemsjukvård
Laboratorieundersökningar
Bilddiagnostiska undersökningar
Öppen sjukvård
Prehospital akutsjukvård
Förebyggande tjänster
Mun- och tandvård

Tabell 2. Socialservice

Socialservice
Socialjour
Tjänster för barn och familjer: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fostrings- och familjerådgivning ▪ Familjerättslig service ▪ Socialt familjearbete ▪ Hemservice ▪ Familjearbete ▪ Stödpersons- och stödfamiljsverksamhet
Barnskyddet: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Service inom öppenvården ▪ Intensifierat familjearbete ▪ Socialarbete, social handledning ▪ Familjevård och anstaltsvård ▪ Boendeservice inom eftervården
Service för befolkningen i arbetsför ålder: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Service inom öppenvården ▪ Boendeservice och service på institution ▪ Utkomststöd ▪ Stödboende ▪ Socialarbete, social handledning ▪ Social rehabilitering ▪ Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ▪ Service som stöder rörligheten ▪ Hemservice
Mentalvårds- och missbrukartjänster: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tjänster inom öppenvården ▪ Boendeservice ▪ Hemservice ▪ Socialarbete, social handledning

<p>Tjänster för personer med funktionsnedsättning:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tjänster inom öppenvården ▪ Boendeservice och service på institution ▪ Personlig assistans ▪ Service som stöder rörligheten ▪ Socialarbete, social handledning
<p>Service för äldre:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tjänster inom öppenvården ▪ Hemvård ▪ Boendeservice och service på institution ▪ Socialarbete, social handledning ▪ Service som stöder rörligheten
<p>Övrig nödvändig service:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mödrahemsservice ▪ Skyddshemsservice ▪ Övervakat umgänge

Tabell 3. Stödtjänster inom social- och hälsovården

Stödtjänster inom social- och hälsovården
▪ Läkemedelsförsörjning, inklusive aktörer inom läkemedelsförsörjningen och de logistikfunktioner som anknyter till läkemedelsförsörjning
▪ Anstaltsvård: intensifierad städning i hela verksamhetsenheten
▪ Instrumentvård: underhåll av instrument och utrustning
▪ Logistiktjänster: leverans av vårdtillbehör
▪ Övriga logistiktjänster: sjukhusens interna patienttransporter, transporter av patienter till och från verksamhetsenheter
▪ Måltidstjänster och leverans av mat till patienter
▪ Tvättinrättningsservice: patienternas kläder, personalens skyddsdräkter, sängkläder
▪ Teknisk service: reparationer av bl.a. medicinteknisk utrustning
▪ Förvaltning, till behövliga delar
▪ IT-stöd
▪ Säkerhetstjänster: väktare och ordningsvakter